

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL KAUNO MIESTO APYLINKĖS TEISME ATLIKTO RIBOTOS APIMTIES FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2009 m. vasario 24 d. Nr. KA-P-31-2-1-8
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
Valstybės kontrolės 3-iojo audito departamento
direktoriaus pavaduotojos Ritos Švedienės
2009-01-22 pavedimą Nr. P-31-2-1

Auditą atliko vyriausioji valstybinė auditorė
Irena Žulpaitė

Auditas pradėtas	2009-01-22
Auditas baigtas	2009-02-24

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrole.lt

TURINYS

Ižanga	3
Audito apimtis ir metodai	4
Pastebėjimai	5
1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo	5
1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo	5
1.2. Dėl papildomų atostogų suteikimo ir vienkartinių priemonių skyrimo teisėjams	7
2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	9
2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemonių	9
2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo valstybės tarnautojams	9
3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo	10
3.1. Dėl tarnybinių koeficientų nustatymo, priedų ir priemonių skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	11
3.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis	11
Rekomendacijos	13

IŽANGA

Lietuvos Respublikos Seimas 2009 m. sausio 20 d. nutarimu Nr. XI-155 „Dėl pavedimo Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti valstybinį auditą“ pavadė Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei atlikti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų (darbo užmokesčio fondo) valstybinį auditą Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose.

Ribotos apimties valstybinį finansinį (teisėtumo) auditą, vadovaudamasi valstybės kontrolieriaus įsakymu¹ patvirtinta 2009 metų valstybinio audito programa ir Valstybės kontrolės 3-jojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo pavedimu² atliko vyriausioji valstybinė auditorė Irena Žulpaitė.

Audito tikslas – įvertinti 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui skirtų lėšų naudojimo teisėtumą.

Audituotas subjektas – Kauno miesto apylinkės teismas (toliau – teismas), adresas: J. Gruodžio g. 12, 44291 Kaunas. Identifikavimo kodas – 190882933.

Audituojamu laikotarpiu teismui vadovavo pirmininkas Rimantas Sipavičius, finansininke dirbo Virginija Šulcienė.

Šioje audito ataskaitoje pateikiame tik audito metu atliktus ir nustatytus dalykus, kurie bus susisteminti ir rekomendacijos dėl jų (išskyrus dalykus, kurie taikomi tik šiam teismui) bus pateiktos valstybinio finansinio (teisėtumo) audito, atlikto Lietuvos Respublikos bendrosios kompetencijos ir administraciniuose teismuose, apibendrinimo ataskaitoje.

Šio ribotos apimties valstybinio finansinio (teisėtumo) audito metu apsiribojome teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemokoms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų darbo užmokesčiui panaudotų valstybės biudžeto lėšų teisėtumo vertinimu. Nevertinome teismo 2008 metų finansinėje atskaitomybėje ir kitose ataskaitose pateiktų duomenų, neatlikome audito procedūrų jų tikrumui ir teisingumui įvertinti, nes tai nėra šio audito tikslas, todėl nuomonės apie tai nepareiškiamo ir valstybinio audito išvados nepateikiame.

¹ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2009-01-21 įsakymo Nr. V-12 „Dėl valstybės kontrolieriaus 2009-01-19 įsakymu Nr. V-8 patvirtintos 2009 metų valstybinio audito programos papildymo“ 1 p.

² Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės 3-jojo audito departamento direktoriaus pavaduotojo 2009-01-22 pavedimas Nr. P-31-2-1

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito metu buvo vertinamas teismo 2008 metais teisėjų atlyginimams ir vienkartinėms priemonėms, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto lėšų naudojimo teisėtumas.

Teismui 2008 metams įstatymu³ buvo skirta 12 144,0 tūkst. Lt (iš jų – 8 292,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) valstybės biudžeto asignavimų programoms vykdyti bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu⁴ - 4,8 tūkst. Lt (iš jų – 3,7 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) minimaliai mėnesinei algai padidinti.

Teisėjų taryba, vadovaudamasi 2007 m. gruodžio 14 d. Teisėjų tarybos nutarimu Nr. 13P-209, kuriuo buvo patvirtinti Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto asignavimai teismams, 2008 m. sausio 15 d. raštu Nr. 36P-6-(7.1.10) nurodė, kad teismui 2008 metų valstybės biudžeto asignavimų sumoje yra numatyti 534 tūkst. Lt (iš jų 408,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 126 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms) tiksliniai daliniai asignavimai rengiamo Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymo įgyvendinimui ir jų negalima naudoti tol, kol neįsigalios šis įstatymas.

Teismas 2008 metais vykdė dvi programas: „Bylų nagrinėjimas“ (kodas 1.2) ir specialiąją paslaugų teikimo programą (kodas 1.81). Šioms programoms įgyvendinti teismas iš valstybės biudžeto 2008 metais gavo ir panaudojo 11 897,6 tūkst. Lt asignavimų, iš jų: 1.2 programai – 11 893,1 tūkst. Lt ir 1.81 programai – 4,5 tūkst. Lt.

Teismas programai „Bylų nagrinėjimas“ vykdyti 2008 metais gavo ir panaudojo 8 295,4 tūkst. Lt darbo užmokesčiui ir 2 556,3 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms skirtus valstybės biudžeto asignavimus.

Teismas 2008 metais Teisėjų atlyginimų įstatymo⁵ nuostatoms įgyvendinti (teisėjų darbo užmokesčio padidinti ir vienkartinėms priemonėms) panaudojo 534 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų, iš jų: 408,0 tūkst. Lt - darbo užmokesčiui (įskaitant vienkartinės priemonės) ir 126 tūkst. Lt - socialinio draudimo įmokoms.

Teismo kreditinis įsiskolinimas 2008 m. gruodžio 31 d. sudarė 8,3 tūkst. Lt, o debetinis įsiskolinimas - 1,9 tūkst. Lt.

Valstybinis auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais⁶.

³ Lietuvos Respublikos 2008 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2007-12-06 Nr. X-1353, 3 priedėlis.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008-02-06 nutarimas Nr. 90.

⁵ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771.

⁶ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 d. įsakymas Nr. V-26 (su vėlesniais pakeitimais).

Atlikę teismui skirtų valstybės biudžeto asignavimų darbo užmokesčiui vidaus kontrolės aplinkos tyrimą, audito įrodymus darbo užmokesčio panaudojimo teisėtumo vertinimui surinkome atlikę tik savarankiškas audito procedūras teisėjų, valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčio srityse.

PASTEBĖJIMAI

1. Dėl teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos visos penkiasdešimt keturių teisėjų pareigybės.

Teismas 2008 metais panaudojo 3 877,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų teisėjų darbo užmokesčiui ir 1 201,3 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms, iš jų:

- 3 090,5 tūkst. Lt nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 957,4 tūkst. Lt nuo jo priskaitytoms socialinio draudimo įmokoms (iki Teisėjų atlyginimų įstatymo įsigaliojimo⁷).

- 787,2 tūkst. Lt nuo 2008 m. lapkričio 15 d. iki 2008 m. gruodžio 31 d. apskaičiuotam teisėjų darbo užmokesčiui ir 243,9 tūkst. Lt nuo jo priskaitytoms socialinio draudimo įmokoms, (tame skaičiuje – 179,0 tūkst. Lt teisėjų vienkartinėms priemokoms ir 55,3 tūkst. Lt nuo jų priskaitytoms socialinio draudimo įmokoms).

1.1. Dėl teisėjų darbo užmokesčio dydžio nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. nustatymo ir asignavimų panaudojimo vertinimo

Vertindami teisėjų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimą, nustatėme, kad nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokestį teismas skaičiavo atsižvelgdamas į teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimą aiškinančius teismų tarybos nutarimus⁸, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės⁹ nutarimais, kurie reglamentuoja teisėjų tarnybinių atlyginimų koeficientus, tarnybinių atlyginimų priedų už išstarnautą laiką kintamus dydžius ir nustatė tarnybinio atlyginimo (koeficiento) padidėjimą 1,75 karto.

⁷ Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771 (įsigaliojo nuo 2008-11-15).

⁸ Teismų tarybos 2003-03-07 nutarimas Nr. 84, 2003-06-06 nutarimas Nr. 113 ir 2004-04-02 nutarimas Nr. 207.

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir 1999-12-28 nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-30 nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisėsaugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“.

Atkreiptinas dėmesys, kad pagal Teismų įstatymo¹⁰ nuostatas teisėjų darbo užmokestis turėjo būti nustatomas įstatymu. Teisėjų darbo užmokestis iki 2008 m. lapkričio 14 d. buvo reglamentuojamas Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymu, o nuo 2008 m. lapkričio 15 d. – Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymu.

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas 2001 m. liepos 12 d. nutarimo konstatuojamosios II dalies 1 punkte nurodė, kad pirmiau minėtais Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais¹¹ nustatytas teisinis reguliavimas nebegalioja nuo Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo įsigaliojimo. Taip pat Konstitucinis Teismas šiame nutarime konstatavo, kad Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos, kuriomis nustatytas teisėjų darbo užmokesčio mažinimas, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsniui, 109 straipsniui, 114 straipsnio 1 daliai ir Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintam teisinės valstybės principui, todėl teisėjų darbo užmokesčio apskaičiavimui netaikomos.

Nuo šio Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo nutarimo paskelbimo minėtos Valstybės politikų, teisėjų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo nuostatos iki 2008 m. lapkričio 14 d. nebuvo nei pakeistos, nei pripažintos netekusiomis galios.

Atsižvelgdami į tai, kad iki 2008 m. lapkričio 14 d. teisėjų darbo užmokesčio dydžio nustatymas nebuvo aiškiai reglamentuotas teisės aktais, teisme negalėjome įvertinti nuo 2008 m. sausio 1 d. iki 2008 m. lapkričio 14 d. 3090,5 tūkst. Lt teisėjų darbo užmokesčiui ir 957,4 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms panaudotų valstybės biudžeto asignavimų teisėtumo.

Pažymėtina, kad 2008 m. lapkričio 15 d. įsigaliojo Teisėjų atlyginimų įstatymas¹², kuris nustato teisėjų atlyginimų dydžius ir jų skaičiavimo tvarką. Taip pat šiame įstatyme nustatyta, kad teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis atliekant įstatymuose numatytas teisėjo funkcijas išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka, Teisėjų tarybos nustatyta tvarka. Išskyrus ataskaitos 1.2 punkte nurodytus pastebėjimus dėl vienkartinių priemokų skyrimo, reikšmingų klaidų, neatitikimų ir pažeidimų, apskaičiuojant ir išmokant teisėjų atlyginimą, nenustatyta.

¹⁰ Lietuvos Respublikos teismų įstatymas 1994-05-31, Nr. I-480 (su vėlesniais pakeitimais), 96 str. 1 d.

¹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-24 nutarimas Nr. 666 „Dėl Lietuvos Respublikos teismų teisėjų, prokuratūros sistemos ir Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento pareigūnų bei kitų darbuotojų darbo apmokėjimo“ ir 1999-12-28 nutarimas Nr. 1494 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-06-30 nutarimo Nr. 689 „Dėl teisėtvarkos, teisės saugos ir kontrolės institucijų vadovaujančiųjų pareigūnų ir valdininkų darbo apmokėjimo“ dalinio pakeitimo“

¹² Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimų įstatymas, 2008-11-06 Nr. X-1771.

1.2. Dėl papildomų atostogų suteikimo ir vienkartinių priemokų skyrimo teisėjams

Teisėjų viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis apskaita, kai pagal Teismų įstatymą¹³ iki 2008 m. rugpjūčio 31 d. teisėjams buvo numatytos papildomos mokamos kasmetinės atostogos, buvo reglamentuota Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu¹⁴ patvirtintoje Papildomų mokamų kasmetinių atostogų teisėjams suteikimo tvarkoje.

Audito metu nustatėme, kad teisme po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis vykdytų pareigų laikas nėra žymimas darbo laiko apskaitos žiniaraštyje, o kompiuterinėje personalo programoje 2008 m. pažymėtas penkių teisėjų budėjimo laikas (valandomis). Teisme teisėjų dirbtų viršvalandžių ir darbo poilsio bei švenčių dienomis apskaitos tvarka 2008 metais nebuvo nustatyta, atsakingi asmenys nepaskirti.

Atkreiptinas dėmesys, kad teisme teisėjams už budėjimus 2008 metais poilsio ir švenčių dienomis papildomos atostogos ar laisvos dienos nebuvo suteiktos.

Teisėjų atlyginimų įstatymo 6 straipsnyje nustatyta, kad bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams metų pabaigoje už viršvalandinį darbą, darbą poilsio ir švenčių dienomis atliekant teisėjo funkcijas, nurodytas Baudžiamojo proceso kodekse, Civilinio proceso kodekse bei kituose įstatymuose, išmokama ne didesnė kaip pareiginės algos dydžio vienkartinė priemoka. Šiame straipsnyje nurodytų priemokų dydžių nustatymo ir išmokėjimo sąlygas ir tvarką pavesta nustatyti Teisėjų tarybai. Pagal teisėjų tarybos nutarimu¹⁵ patvirtinto Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo 2008 metams 5 punkto nuostatas, vienkartinė priemoka teisėjams išmokama, jei teisėjai dėl darbo krūvio teisme dirba po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis, jei dėl procesinių veiksmų atlikimo teisėjai dirba poilsio ir švenčių dienomis pagal teismo administracijos nustatytą grafiką, jei po darbo valandų, poilsio ar švenčių dienomis dalyvauja teismų savivaldos institucijų darbe ar atlieka šių institucijų pavestas užduotis, taip pat vykdant teismų administracinės veiklos priežiūros funkcijas bei tais atvejais, kai kalendoriniais metais teisme dirbo mažiau teisėjų, nei nustatyta teisėjų etatų sąrašė.

Teismo pirmininkas 2008 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. 2.1-124-K 45, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teisėjų atlyginimo įstatymo 6 straipsniu ir minėtu Teisėjų tarybos nutarimu patvirtinto Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo 2008 metams I dalies 1 punktu, II dalies 3 ir 5 punktais sau ir 50 teisėjų skyrė vienkartinės priemokas. Minėtame įsakyme nebuvo nurodyta už kokį konkretų po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis atliekamą darbą, nurodytą Vienkartinės priemokos teisėjams nustatymo ir

¹³ Lietuvos Respublikos teismų įstatymo (2002-01-24 įstatymo Nr. IX-732 redakcija) 98 str. 2 d.

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-06-06 d. nutarimas Nr. 828.

¹⁵ Teisėjų taryba 2008-12-05 nutarimas Nr. 13P-211-(7.1.2).

išmokėjimo sąlygų bei tvarkos aprašo 2008 metams 5 punkte, teisėjams yra skiriamos vienkartinės priemokos.

Teismo pirmininko 2009 m. vasario 19 d. paaiškinime nedetalizuojama, už kokį atliktą po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis darbą teisėjams buvo skirtos vienkartinės priemokos. Paaiškinime pabrėžiama, kad tai nurodo įsakyme paminėti teisės aktai.

Kaip jau buvo minėta, kad teisme penkių teisėjų po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis vykdytų pareigų laikas (budėjimai) yra žymimas kompiuterinėje personalo programoje valandomis ir dienomis. Šiems teisėjams buvo paskirta ir išmokėta 34,8 tūkst. Lt tūkst. Lt vienkartinių priemokų bei nuo jų priskaitytoms socialinio draudimo įmokoms - 13,3 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Tačiau kitų teisėjų po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis vykdytų pareigų laikas 2008 metais nebuvo žymimas nei darbo laiko apskaitos žiniaraštyje, nei kompiuterinėje programoje ar kituose teismo vidaus dokumentuose. Šioms priemokoms teisme buvo panaudota 144,2 tūkst. Lt bei nuo jų priskaitytoms socialinio draudimo įmokoms – 41,8 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų.

Teismo pirmininko 2009 m. vasario 19 d. paaiškinimu teisėjų darbo laikas yra nenormuojamas, todėl faktiškai kiekvienas Kauno miesto apylinkės teisėjas 2008 metais dirbo viršvalandinį darbą, todėl vienkartinė priemoka turėjo būti išmokėta kiekvienam teisėjui. Be to, paaiškinime nurodoma, kad konkretų viršvalandinį darbą tiesiogiai atspindi teisėjų darbo krūvis, kuris yra susijęs su viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis, atliekant teisėjo funkcijas, sąvoka.

Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, auditoriai negalėjo įsitikinti, ar teisėjai dėl darbo krūvio teisme dirbo po darbo valandų, poilsio ir švenčių dienomis, todėl negalėjo įvertinti teisėjams paskirtų 144,2 tūkst. Lt vienkartinių priemokų teisėtumo. Nuo jų teisme buvo priskaičiuota 41,8 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokų.

Lietuvos Respublikos darbo kodekso 147 str. 1 d. nustato, kad kiekvieno darbuotojo darbo poilsio laiko paskirstymas (kaita) per parą, savaitę ar apskaitinį laikotarpį, taip pat kasdieninio darbo (pamainos) pradžia ir pabaiga nustatoma pagal įmonės, įstaigos, organizacijos darbo tvarkos taisykles. Šio straipsnio 6 d. nustatyta, kad darbuotojų dirbtas darbo laikas yra žymimas Vyriausybės patvirtintos pavyzdinės formos darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose.

Atsižvelgiant į tai, kad nėra nustatytos teismo teisėjų viršvalandinio darbo, darbo poilsio ir švenčių dienomis, atliekant įstatymuose nustatytas teisėjo funkcijas, apskaitos, teismas

turėtų sukurti šio darbo laiko apskaitos taisykles, kurios turėtų užtikrinti tikslią kiekvieno teisėjo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

2. Dėl valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos visos devyniasdešimt septynių valstybės tarnautojų pareigybės.

Teismas 2008 metais panaudojo 2 939,7 tūkst. Lt valstybės biudžeto asignavimų valstybės tarnautojų darbo užmokesčiui, iš jų: 365,1 tūkst. Lt priedams, 30,6 tūkst. Lt priemokoms, 306,8 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 904,6 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

2.1. Dėl valstybės tarnautojų pareiginės algos, priedų ir priemokų

Valstybės tarnybos įstatyme¹⁶ nurodyta, kad valstybės tarnautojo darbo užmokestį sudaro pareiginė alga, priedai ir priemokos. Teisme dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygiai ir kategorijos atitinka Teisėjų tarybos¹⁷ nutarimu patvirtintus valstybės tarnautojų pareigybių lygius ir kategorijas. Vadovaujantis Valstybės tarnybos įstatymu¹⁸ valstybės tarnautojams gali būti mokami priedai už tarnybos Lietuvos valstybei stažą, už kvalifikacinę klasę arba kvalifikacinę kategoriją ir pareiginės algos dydžio vienkartinis priedas. Teisme 2008 metais valstybės tarnautojams pareiginės algos dydžio vienkartiniai priedai nebuvo skirti. Be to, minėtame įstatyme¹⁹ numatyta, kad valstybės tarnautojams gali būti mokamos priemokos už darbą poilsio ir švenčių dienomis ir nakties metu, už darbą kenksmingomis, labai kenksmingomis ir pavojingomis darbo sąlygomis bei už įprastą darbo krūvį viršijančią veiklą ar papildomų užduočių, atliekamų viršijant nustatytą darbo trukmę, atlikimą. 2008 metais valstybės tarnautojams skirtų priemokų suma neviršijo 60 procentų pareiginės algos²⁰, o priemokų ir priedo už kvalifikacinę klasę suma neviršijo 70 procentų pareiginės algos²¹.

2.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo valstybės tarnautojams

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2008 m. gruodžio 15 d. posėdžio protokolu pritarė nuostatai, kad 2008 metais vienkartinės piniginės išmokos valstybės tarnautojams iš valstybės ir

¹⁶ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 23 str. 1 d.

¹⁷ Teisėjų tarybos 2008-06-30 nutarimas Nr. 13P-114-(7.1.2) „Dėl teismuose dirbančių valstybės tarnautojų pareigybių lygių ir kategorijų“.

¹⁸ Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 25 str. 1 d. 1, 2, 5 p.

¹⁹ Ten pat, 26 str. 1 d. 1, 2, 3 p.

²⁰ Ten pat, 26 str. 3 d.

²¹ Ten pat, 23 str. 2 d.

savivaldybių institucijos ar įstaigos sutaupytų darbo užmokesčio lėšų nebūtų mokamos. Atkreiptinas dėmesys, kad tokia nuostata nebuvo įforminta kaip Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas, kuris įstatymų nustatyta tvarka yra skelbiamas leidinyje „Valstybės žinios“. Pastebėtina, kad teisme valstybės tarnautojams vienkartinės piniginės išmokos po 2008 m. gruodžio 15 d. nebuvo skirtos ir išmokėtos.

Valstybės tarnybos įstatyme²² numatyta, kad valstybės tarnautojai gali būti skatinami vienkartinė pinigine išmoka Vyriausybės nustatyta tvarka. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²³ patvirtino Vienkartinį piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašą (toliau – aprašas).

Audito metu nustatyta, kad teisme 2008 metais valstybės tarnautojams vienkartinės piniginės išmokos buvo skirtos, nesilaikant patvirtinto aprašo²⁴, t. y. valstybės tarnautojams įvairių švenčių progomis (tuo pačiu atveju 3 kartus per metus) buvo skirtos ir išmokėtos vienkartinės piniginės išmokos. Valstybės tarnautojui per 2008 metus tuo pačiu pagrindu skirtų vienkartinį piniginių išmokų bendra suma viršijo 100 proc. nustatytą tarnybinio atlyginimo dydį. Teisme išmokant 81 valstybės tarnautojui vienkartinę pinigines išmokas, 206,5 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų buvo panaudota, nesilaikant teisės aktų reikalavimų.

Atsižvelgiant į tai, kas buvo išdėstyta, teisme išmokant 81 valstybės tarnautojui vienkartinę pinigines išmokas, 206,5 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų buvo panaudota, nesilaikant teisės aktų reikalavimų.

3. Dėl darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo

Teisme 2008 m. gruodžio 31 d. buvo užimtos visos septyniasdešimt šešių darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybės.

Teismas 2008 metais panaudojo 1481,6 tūkst. Lt asignavimų darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui, iš jų: 85,6 tūkst. Lt priedams ir priemokoms, 145,2 tūkst. Lt vienkartinėms piniginėms išmokoms ir 451,0 tūkst. Lt socialinio draudimo įmokoms.

²² Lietuvos Respublikos valstybės tarnybos įstatymas, 1999-07-08 Nr. VIII-1316 (su vėlesniais pakeitimais), 27 str. 2 d. 3 p.

²³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-07-19 nutarimas Nr. 1167 „Dėl vienkartinį piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

²⁴ Ten pat, 2 p.

3.1. Dėl tarnybinių koeficientų nustatymo, priedų ir priemokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Teisme darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, tarnybinių atlyginimų koeficientai nustatyti, laikantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁵ patvirtintų tarnybinių atlyginimų koeficientų. Teisme 2008 metais darbuotojams buvo skirti priedai už aukštą kvalifikaciją, skubių, svarbių ar sudėtingų darbų vykdymą ir priemokos už laikinai nesančių darbuotojų funkcijų (pareigų) atlikimą arba papildomų darbų vykdymą. Šių priedų ir priemokų reglamentavimas numatytas minėto nutarimo 5.2 punkte. Pažymėtina, kad teisme 2008 metais darbuotojui skirta bendra priedų ir priemokų suma neviršijo darbuotojui nustatyto tarnybinio atlyginimo dydžio, priedai ir priemokos darbuotojams paskirti ne ilgesniam laikotarpiui kaip iki kalendorinių metų pabaigos.

3.2. Dėl vienkartinių piniginių išmokų skyrimo darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime²⁶ numatyti atvejai, kada galima mokėti vienkartinę pinigines išmokas, skirtas darbuotojams skatinti. Pastebėtina, kad teisme 2008 metais vienkartinės pinigines išmokos buvo skirtos, nesilaikant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo²⁷, t. y. darbuotojams įvairių švenčių progomis (tuo pačiu atveju 3 kartus per metus) buvo paskirtos ir išmokėtos vienkartinės išmokos. Darbuotojui, dirbančiam pagal darbo sutartis, per 2008 metus tuo pačiu pagrindu skirtų vienkartinių piniginių išmokų bendra suma viršijo 100 proc. nustatytą tarnybinio atlyginimo dydį. Teisme išmokant 66 darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, vienkartinę pinigines išmokas, 112,0 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų buvo panaudota, nesilaikant teisės aktų reikalavimų.

Atsižvelgiant į tai, kas buvo išdėstyta, teisme išmokant 66 darbuotojams vienkartinę pinigines išmokas, 112,0 tūkst. Lt darbo užmokesčio lėšų buvo panaudota, nesilaikant teisės aktų reikalavimų.

Teismo pirmininkas 2009 m. vasario 19 d. rašte Nr. 347.19 „Dėl paklausimo ir valstybės kontrolės ataskaitos“ nurodė, kad valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo

²⁵ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

²⁶ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 5.4 p.

²⁷ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 5.4 p.

sutartis 2008 metais vienkartinės piniginės išmokos buvo paskirtos ir išmokėtos teisės aktų nustatyta tvarka ir pagrindais, kad teisės aktai nedraudžia vienkartinę išmoką skirti kelis kartus. Taip pat rašte nurodė, kad vienkartinės išmokos valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis 2008 metais buvo paskirtos ir išmokėtos dar iki Vyriausybės programos, kurios svarbiausias uždavinys – ekonomikos krizės ir jos padarinių suvaldymas, bei krizės plano patvirtinimo, iš jų sutaupytų darbo užmokesčio lėšų. Bei rašte pažymėjo, kad nebuvo jokio teisės akto, kuris draustų naudoti minėtas lėšas ir tai, kad į visas Valstybės kontrolės rekomendacijas atsižvelgs ir jas įvykdys.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu²⁸ patvirtintame Vienkartinųjų piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos apraše ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime²⁹ nurodyti penki atvejai, kada galima valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis skirti vienkartinės pinigines išmokas ir nustatyta, kad kiekvienu atveju vienkartinė piniginė išmoka gali būti skiriama ne daugiau kaip kartą per metus. Todėl teismo pirmininkas, skirdamas valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis vienkartinės pinigines išmokas įvairių švenčių progomis (tuo pačiu atveju 3 kartus per metus), nesilaikė teisės aktų reikalavimų.

Pagal Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymą³⁰, teismo pirmininkas, kaip asignavimų valdytojas, privalo naudoti skirtus biudžeto asignavimus pagal nustatytą paskirtį, atsako už buhalterinės apskaitos organizavimą ir finansinės atskaitomybės rengimą bei pateikimą pagal įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, o pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą³¹ ir Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės³², už buhalterinių įrašų teisingumą, už visų tinkamai įformintų ir apskaitos dokumentais pagrįstų ūkinių įvykių ir ūkinių operacijų įtraukimą į apskaitą atsako įstaigos vyriausiasis buhalteris arba struktūrinio padalinio, tvarkančio apskaitą, vadovas, arba kiti šio įstatymo 10 straipsnyje nurodyti asmenys, tvarkantys apskaitą.

²⁸ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002-07-19 nutarimas Nr. 1167 „Dėl vienkartinųjų piniginių išmokų valstybės tarnautojams skyrimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 2, 4 p.

²⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1993-07-08 nutarimas Nr. 511 „Dėl biudžetinių įstaigų ir organizacijų darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos tobulinimo“ (su vėlesniais pakeitimais), 5.4 p.

³⁰ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990-07-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais) 5 str. 1 d. 1 p. ir 7 str. 1, 3 p.

³¹ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais), 11 str. 1 d.

³² Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005-05-25 įsakymu Nr. 1K-170 patvirtintos Biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės, 20.2 p.

REKOMENDACIJOS

Atsižvelgiant į audito metu nustatytus neatitikimus, mūsų nuomone, teismas turėtų imtis neatidėliotinų priemonių dėl nepakankamai valdomos rizikos, susijusios su darbo užmokesčiui skirtų valstybės biudžeto asignavimų panaudojimo teisėtumu. Be to, teismo pirmininkui rekomenduojame sukurti darbo laiko apskaitos taisykles, kurios užtikrintų tikslią kiekvieno teisėjo dirbtų viršvalandžių, darbo laiko poilsio ir švenčių dienomis apskaitą.

3-iojo audito departamento direktoriaus pavaduotoja

Rita Švedienė

3-iojo audito departamento Kauno skyriaus vedėja

Aldona Dragašienė

Vyriausioji valstybinė auditorė

Irena Žulpaite